

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 728/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Dagmar Valovičovou, Palisády 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 12 C 96/2012-121 z 2. júla 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 632/2014-167 z 30. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 96/2012-121 z 2. júla 2014 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 632/2014-167 z 30. augusta 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd svojím rozsudkom z 2. júla 2014 žalobu sťažovateľa o zaplatenie 4 392,01 USD podanú proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] – organizačná zložka [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], pobočka zahraničnej banky so sídlom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), v časti týkajúcej sa zaplatenia 2 % úroku z vkladu zastavil a vo zvyšnej časti zamietol. Krajský súd na základe sťažovateľom podaného odvolania rozsudkom z 30. augusta 2016 rozsudok okresného súdu z 2. júla 2014 potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov konania.

3. Sťažovateľ s poukazom na § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zastáva názor, že v danej veci nemohol podať dovolanie, keďže výška žalovanej sumy, ktorá je predmetom súdneho konania, nedosahuje desaťnásobok „*minimálnej mzdy podľa nariadenia vlády č. 279/2015 Z. z. v roku 2016 činí 4.050 €*“. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že je vo verejnom záujme zaujať stanovisko k otázke, či „*zákonom ustanovenú právnu domnienku správnosti bankou vykonaných zápisov vo vkladnej knižke (§ 781 ods. 2 Obč. zák.) možno vyvrátiť púhym účtovníctvom, vedeným jednou stranou sporu bez akejkoľvek ingerencie alebo možnosti kontroly zo strany vkladateľa*“. Podľa názoru sťažovateľa konajúce súdy svojimi rozhodnutiami porušili princíp právnej istoty ako jeden zo základných prvkov právneho štátu, keďže dali prednosť jednostranne a chybné vedenému účtovníctvu pred zápisom vo vkladnej knižke, čím „*zásadne zmenili obsah... § 781 ods. 2 Obč. zák.. Podľa týchto rozhodnutí poradie domnienky je najprv účtovníctvo, potom zápis vo vkladnej knižke. Ale také poradie § 781 ods. 2 Obč. zák., neustanovuje. Ak vkladná knižka nemá dostatočnú dôkaznú silu, sú ohrozené v svojej právnej istote desaťtisíce vkladateľov.*“.

4. Sťažovateľ súčasne tvrdí porušenie procesných predpisov, ktoré zasiahlo princíp rovnosti účastníkov v konaní tým, že sa nemohol reálne vyjadriť k rozsiahlym listinným dôkazom predloženým žalovanou na pojednávaní konanom 27. júna 2014, pričom o tejto

jeho námietke krajský súd vôbec nerozhodoval. Tým malo byť porušené jeho základné právo zaručené čl. 46 ústavy. Sťažovateľ poukazujúc na absenciu relevantných dôkazov vyjadruje nesúhlas so skutkovými závermi o chybnom konaní zamestnancov žalovanej pri zadávaní údajov do bankového informačného systému. Podľa názoru sťažovateľa mu bolo „nezákonným postupom súdu... znemožnené uplatňovať svoje nároky, skutkové a právne tvrdenia s riadnou znalosťou veci“, pričom tvrdí, že okresný súd pojednával aj v jeho 5-minútovej neprítomnosti, keď musel „zo zdravotných dôvodov (str. 4 štvrtý odsek zápisnice z 2.7.2014) odísť. Ospravedlnená neprítomnosť na pojednávaní je dôvodom na odročenie, krátka neprítomnosť na krátke ale veľmi dôležité prerušenie pojednávania, inak nie je zachovaná rovnosť možností uplatňovať svoje práva (§ 18 O. s. p., č. 47 ods. 3 Ústavy SR). Krajský súd bol povinný túto procesnú chybu napraviť aj v zhlľadom na výslovné ustanovenie čl. 6 ods. 2, § 470 ods. 1 C. s. p., ale nestalo sa tak. Tým súdy opakovane a závažne porušili moje právo na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy SR)“. Podľa sťažovateľa v konečnom dôsledku mal krajský súd znehodnotiť „odvolacie konanie na púhu formalitu. Porušením podstaty práva na odvolacie konanie, nevytýčením odvolacieho pojednávania a evidentným porušením § 387 ods. 3 C. s. p. súd veľmi vážne porušil ústavné právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR.“.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby takto rozhodol:

„Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. 12 C 96/2012-121 z 2.7.2014 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. 5 Co 632/2014-167 z 30.8.2016 boli porušené základné práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy SR a základné právo účastníka na rovné postavenie v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy, oboje v spojitosti s princípmi právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. 12 C 96/2012-121 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 5 Co 632/2014-167 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na nové konanie.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom,

musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

11. Pokiaľ ide o sťažnosťou napadnutý rozsudok okresného súdu z 2. júla 2014, ústavný súd uvádza, že podliehal revíznej právomoci krajského súdu v rámci odvolacieho konania, ktoré sťažovateľ podaním odvolania aj inicioval. Prieskum vykonaný ústavným súdom by tak bol v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Ústavný súd preto sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu z 2. júla 2014 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. V súvislosti s právomocou ústavného súdu sťažovateľ uvádza, že rozsudok krajského súdu z 30. augusta 2016 nemohol v zmysle § 422 ods. 1 CSP napadnúť dovolaním, pretože predmet konania nedosahuje desaťnásobok minimálnej mzdy. Ústavný súd sa však s uvedeným názorom sťažovateľa nestotožňuje, pretože predmetom sťažovateľom napádaného konania bola žaloba o zaplatenie peňažnej sumy 4 391,01 USD s príslušenstvom, ktoré malo vyplývať zo zmluvy o vklade uzavretej podľa § 778 a nasl. Občianskeho zákonníka medzi sťažovateľom ako fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti,

a žalovanou, ktorá ako pobočka zahraničnej banky konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Žalované plnenie tak vyplýva zo zmluvy, ktorá bola v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom a ktorá sa preto považuje za spotrebiteľskú bez ohľadu na právnu formu. V takom prípade je však dovolanie prípustné už v prípade, ak by napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany (medzi ktoré patria aj spotrebiteľské spory) prevyšoval dvojnásobok minimálnej mzdy [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 290 a nasl. CSP].

13. Ústavný súd štandardne vychádza z názoru, že na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí je zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu. Inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobie platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod. Následkom toho sa ústavný súd pri posudzovaní otázky o prípustnosti dovolania v zásade obmedzuje, avšak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je vždy povinný preskúmať svoju vlastnú právomoc z hľadiska, či tejto právomoci nepredchádza právomoc iného súdu, ktorý by bol oprávnený sťažovateľovi poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ním označovaných základných práv a slobôd.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. V ustanovení § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktorý je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu; pokiaľ sa v konaní vyskytne niektorá z týchto procesných väd, je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu, proti ktorému inak tento opravný prostriedok nie je prípustný. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, bez ohľadu na to, či sa o podstate odvolania rozhodovalo alebo konanie o odvolaní bolo odvolacím súdom odmietnuté. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že mu postupom konajúcich súdov bolo znemožnené vyjadriť sa k relevantným listinným dôkazom, resp. žalovanou produkovaným námietkam, potom na posúdenie existencie tohto sťažovateľom signalizujúceho dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP má právomoc Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní, ktoré však sťažovateľ z v sťažnosti uvádzaných dôvodov neinicioval. Zároveň sa žiada pripomenúť, že predovšetkým všeobecné súdy (a v zmysle § 421 ods. 1 CSP aj najvyšší súd v rámci dovolacieho konania) majú právomoc vykladať zákony a zaujímať stanoviská k relevantným právnym otázkam v súkromnoprávných sporoch, akým je aj spor medzi sťažovateľom a žalovanou. Ústavný súd tak zastáva názor, že sťažovateľ mal (a vzhľadom na to, že lehota dvoch mesiacov od doručenia rozsudku krajského súdu na podanie dovolania ešte neuplynula, aj stále má) k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie je podľa osobitných predpisov oprávnený.

17. Meritórne preskúmanie sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

18. Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj zvyšnú časť sťažnosti sťažovateľa smerujúcu proti rozsudku krajského súdu z 30. augusta 2016 z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

19. Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2016